

kuva Nadja Hilli

LASTEN JA NUORTEN HYVINVOINTISUUNNITELMA

Harjavallan kaupunki

Valtuustokaudelle 2025 - 2029

Sisällysluettelo

1. Johdanto	3
2. Varhaiskasvatus ja esiopetus	4
3. Alakoulut, yläkoulu ja lukio	5
4. Ruokahuolto ja ravitseminen	12
5. Kirjasto – ja kulttuuripalvelut	13
6. Vapaa-aikatoimi; nuorisotyö ja liikunta	16
7. Nuorten työpaja	19
8. 3.sektori	20
8.1 Harjavallan seurakunta	20
8.2 Yhdistysyhteistyö	21
9. Satakunnan hyvinvointialue	21
10. Liikenneturvallisuus	23
11. Leikkikentät	24
12. Suunnitelman päivittäminen ja tavoitteet valtuustokauteen	24
13. Seuranta ja arviointi	25

1. Johdanto

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma on hyvinvointikertomuksen liite, millä kuvataan lasten ja nuorten hyvinvoinnin tilaa ja alueellisia toimia hyvinvointityön edistämiseksi. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toimet toteutuvat kaupungin peruspalveluissa yhdessä moniammatillisten toimijoiden kanssa. Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma on koottu Harjavallan kaupungin hyvinvointityöryhmän kautta ja siihen on osallistettu kaupungissa lasten ja nuorten kanssa toimivia tahoja kuten seurakunta ja Satakunnan hyvinvointialue. Lasten ja nuorten hyvinvoinnin nykytilaa on tarkisteltu lähemmin Harjavallan kaupungin hyvinvointikertomuksessa (suppea kertomus vuosittain ja yksi laaja kertomus valtuustokausittain.)

Edellisessä hyväksytyssä lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmassa (24–25) määriteltiin seuraavat kehittämistavoitteet liittyen lasten ja nuorten hyvinvointiin:

1. Yhteistyö Satakunnan hyvinvointialueen kanssa liittyen lasten ja nuorten hyvinvointialueen kanssa
2. Yhteistyö 3.sektorin toimijoiden kanssa
3. Lapsiparlamentin käynnistäminen
4. Varhaiskasvatuksen ja neuvolan yhteistyön tiivistäminen
5. Laadukkaan kerhotoiminnan jatko ja kehittäminen

Tarkastelussa voidaankin todeta, että kehittämistavoitteet ovat toteutuneet:

1. Vaikka yhteistyö on hakenut muotojaan ja yhteisen työn paikkoja kehitetään edelleen, niin yhteistyö Satakunnan hyvinvointialueen kanssa on tiivistä.
2. Yhteistyötä 3.sektorin kanssa on lisännyt Yhteisötila ja seuraparlamentti.
3. Lapsiparlamentti toiminta on käynnistetty.
4. Varhaiskasvatus ja neuvola tekevät tiivistä yhteistyötä.

5. Kerhotoimintaa on kehitetty edelleen ja se jatkuu laadukkaana.

2. Varhaiskasvatus ja esiopetus

Vuoden 2025 joulukuussa Harjavallan kaupungin varhaiskasvatuspalveluiden piirissä oli 88,6 % kunnan varhaiskasvatusikäisistä lapsista. Varhaiskasvatuslaissa säädetään lapsen oikeudesta varhaiskasvatukseen. Varhaiskasvatusta järjestetään perhepäivähoidossa, Joenrannan ja Pohjoisrannan päiväkodeissa sekä Vinnarin vuoropäiväkodissa. Esiopetusta järjestetään Joenrannan ja Vinnarin päiväkodeissa sekä Keskustan alakoulun vaativan tuen erityisluokassa. Maksutonta esiopetusta annetaan sivistyslautakunnan vahvistama tuntimäärä lukuvuodessa.

Varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa huoltajia ja lapsia (lapsen ikä- ja kehitystaso huomioiden) kuullaan ja osallistetaan toiminnan suunnitteluun, kehittämiseen ja arviointiin. Huoltajille tehdään vuosittain asiakastyytyväisyyskysely, jossa he voivat antaa palautetta ja kehittämis ehdotuksia toimintaan liittyen. Saadun arviointitiedon pohjalta kehitetään toimintaa ja oppimisympäristöä mahdollisuuksien mukaan. Lasten kiinnostuksen kohteet ja ideat näkyvät varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen arjessa. Osallisuus on yksi kehityksen, oppimisen ja hyvinvoinnin perusedellytyksistä. Yhteistyö huoltajien kanssa on keskeisessä roolissa. Jokaiselle lapselle laaditaan yhteistyössä huoltajien kanssa lapsen varhaiskasvatussuunnitelma ja esiopetuksessa lapsen esiopetuksen oppimissuunnitelma. Huoltajia rohkaistaan ja kannustetaan osallistumaan yhteistyöhön lapsen hyväksi. Yhteistyötä tehdään päivittäin sekä huoltajille järjestetään huoltajien iltoja sekä joulu- ja kevätjuhlia.

Perheiden hyvinvointi on keskeinen osa lasten mielen hyvinvointia. Lasten ja lapsiperheiden hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen näkyy turvallisen ja viihtyisän oppimisympäristön luomisessa- niitä kehitetään yhdessä lasten ja huoltajien kanssa. Tunne- ja vuorovaikutustaitoja vahvistetaan varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa. Varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa on käytössä liikkumisen vuosisuunnitelma ja sen avulla edistetään liikunnallisen elämäntavan kehittymistä ja lasten hyvinvointia. Liikunnallista elämäntapaa tuetaan laaja-alaisesti

varhaiskasvatuksessa mahdollistamalla päivittäinen liikkuminen ja hyvinvoinnin edistäminen osana arkea.

Varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa järjestetään yhteisiä lasten ja huoltajien teema / liikuntatapahtumia. Esiopetuksen opetussuunnitelmaan kuuluu uimakoulut esioppilaille.

Oppimisen tuki

Varhaiskasvatukseen osallistuvalla lapsella on oikeus saada yleistä, tehostettua tai erityistä tukea. Oikea-aikaisella ja yksilöllisesti kohdennetulla ja lapsen tarpeiden mukaisella tuella edistetään lapsen oppimista, kehitystä ja hyvinvointia. Esiopetuksessa oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt ovat keskeinen osa esiopetuksen toimintaa. Opetusjärjestelyt antavat edellytykset kaikkien lasten osallisuuteen, oppimiseen ja esiopetukseen osallistumiseen. Oppimisen edellytyksiä tukevat järjestelyt voivat olla pedagogisia – ja rakenteellisia järjestelyjä. Ryhmäkohtaisten tukimuotojen tavoitteena on vastata varhaisessa vaiheessa ja ennaltaehkäisevästi lasten moninaisiin tuen tarpeisiin ryhmässä. Ryhmäkohtaisia tukimuotoja ovat opettajan antama yleinen tukiopetus ja opetuskielen tukiopetus sekä erityisopettajan antama opetus muun opetuksen yhteydessä tai pienemmässä lapsiryhmässä.

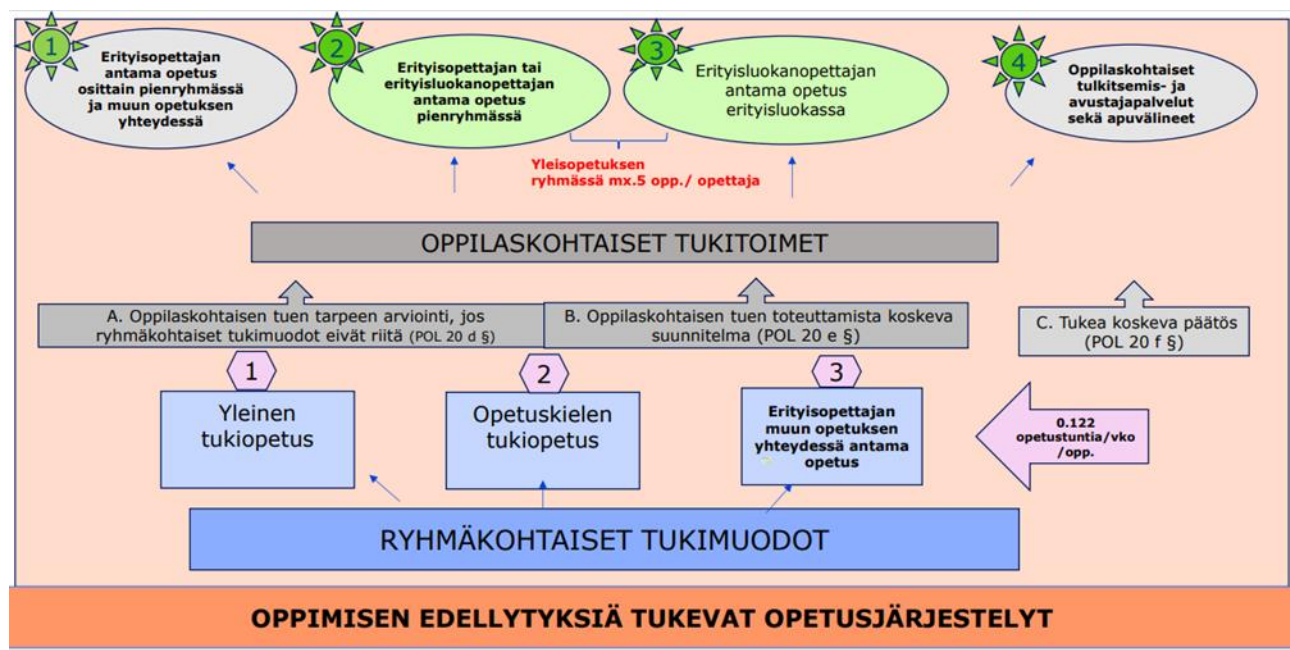
Lapsella on oikeus saada lapsikohtaisia tukitoimia viipymättä, jos ryhmäkohtaiset tukimuodot eivät ole riittäviä. Lapsikohtainen tuki perustuu lapsikohtaisen tuen arviointiin ja suunnitelmaan ja siitä tehdään hallintopäätös.

3. Alakoulut, yläkoulu ja lukio

Oppivelvollisia ovat kaikki Suomessa vakinaisesti asuvat lapset, kunnes täyttävät 18 vuotta. Oppivelvollisen huoltajan tehtävä on huolehtia siitä, että oppivelvollisuus tulee suoritettua. Tässä tehtävässä kodin ja koulun toimiva yhteistyö on tärkeää. Perusopetuslain mukaisesti opetus

järjestetään oppilaiden ikäkauden ja edellytysten mukaisesti ja siten, että se edistää oppilaiden tervettä kasvua ja kehitystä.

Oppimisen tuen uudistus astui voimaan 1.8.2025 kaikilla kouluasteilla. Tuen uudistuksella pyritään varmistamaan riittävät resurssit tukitoimien toteuttamiseen painottamalla varhaisen ja ennakoivan tuen merkitystä. Lainsäädäntö korostaa oppimisen tuen uudistuksen ydinasiana koko ryhmälle käytettäviä varhaisia ennaltaehkäiseviä oppimisen edellytyksiä tukevia opetusjärjestelyjä. Ne ovat osa yhteisön toimintakulttuuria. Pääpaino on ryhmäkohtaisissa tukimuodoissa. Uudistuksen tavoitteena on myös selkeyttää oppimisen tukea ja yhtenäistää oppimisen tuen jatkumo varhaiskasvatuksesta toiselle asteelle.

Koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminta

Harjavallassa koululaisille järjestetään iltapäivätoimintaa Keskustan ja Pirkkalan kouluilla. Toiminta-aika keskustan alakoululla on arkipäivisin 12-16.15, Pirkkalassa 12-16.00. Lapsia Keskustan alakoulun

iltapäivätoiminnassa on päivittäin n. 30-50, ohjaajia lapsimäärästä riippuen 2-5. Pirkkalassa lapsia on iltapäivätoiminnassa 10-20, ohjaajia 1-2. Molemmilla kouluilla järjestetään myös 1-2 -luokkalaisille aamupäivätoimintaa klo 6.30-9.00 välisenä aikana. Lapsia aamutoiminnassa on 5-20, ohjaajia 1-2 tarpeen mukaan.

Harrastamisen Harjavallan malli

Harjavallassa on käynnissä Harrastamisen Harjavallan malli (Opetus – ja kulttuuriministeriön rahoitus), jonka kautta pyritään tarjoamaan maksuttomia harrastusvaihtoehtoja koululaisille. Toiminnan suunnittelussa käytetään apuna kyselyjä, jonka avulla kartoitetaan lapsille mieleisiä harrastusvaihtoehtoja ja selvitetään huoltajien ajatuksia harrastamisen mahdollisuuksista. 2024 aloitettiin etsivä harrastustoiminta hankkeeseen liittyen, minkä tarkoituksena on houkutella harrastamattomia lapsia harrastuskerhojen parin.

Opiskeluhoolto

Opiskeluhoolto on hyvän oppimisen sekä psyykkisen, fyysisen ja sosiaalisen hyvinvoinnin edistämistä ja ylläpitämistä. Opiskeluhoolto tukee koulun perustehtävän, opetus- ja kasvatustyön toteuttamista oppimisen ohjauksen ja tukemisen keinoin sekä takaamalla työrauhan ja turvallisuuden. Opiskeluhooltoon lukeutuvat edellisten toimenpiteiden lisäksi kouluterveydenhoolto, kouluruokailu, koulukuljetukset sekä koulun kerhotoiminta. Opiskeluhoiltoa toteutetaan ensisijaisesti ennaltaehkäisevänä koko yhteisöä tukevana yhteisöllisenä Opiskeluhoiltona. Tämän lisäksi oppilailla on oikeus yksilökohtaiseen opiskeluhoiltoon. Opiskeluhoiltotyö kuuluu kaikille kouluyhteisöissä työskenteleville aikuisille. Ensisijaisia vastuhenkilöitä ovat luokanopettajat sekä -valvojat. Heidän tehtävänä on tuntee ryhmänsä oppilaat ja pitää aktiivisesti yhteyttä koteihin. Keskustan ala- ja yläkoululla työskentelee kuraattori.

Lukion oppilaat kuuluvat myös oppilashuollon piiriin. Ohjaus tukee oppilaan kasvua ja kehitystä omien kykyjen ja kiinnostusten mukaisesti. Oppilaanohjaus on oppilaan itsetuntemuksen, opiskeluvalmiuksien ja elämänsuunnittelutaitojen kehittämistä. Luokilla 7-9 sekä lukiossa työskentelee opinto-ohjaaja.

Lapsella on oikeus saada maksutta opiskeluhuoltoa, jota opetukseen osallistuminen edellyttää. Palvelut järjestetään lain edellyttämässä määräajassa eli seitsemässä arkipäivässä tai kiireellisessä tapauksessa viimeistään seuraavana arkipäivänä. Opiskeluhuoltotyöryhmän tarkoituksena on tukea oppilaan selviytymistä koulutyöstään. Tärkeää on myös ongelmien ennaltaehkäisy. Kouluterveydenhuolto, kuraattoripalvelut ja koulupsykologipalvelut ovat Satakunnan hyvinvointialueen palveluita.

Yksikkökohtainen monialainen opiskeluhuoltoryhmä kutsutaan vähintään kerran vuodessa koolle keskustelemaan yhteisöllisestä oppilashuollosta: yhteistyön kehittämisestä ja ajankohtaisista asioista sekä koko yhteisön ja ryhmien hyvinvoinnista. Koollekutsujana toimii varhaiskasvatuksessa erityisopettaja/kouluissa rehtori. Monialaisen yhteistyöryhmään kuuluvat päiväkotien johtajat/rehtorit, erityisopettaja, lastentarhanopettaja/luokanopettaja, terveydenhoitaja, koulukuraattori, psykologi, oppilaskunnan edustajat, vanhempainyhdistyksen edustaja ja hyvinvointialueen edustaja.

Yksilökohtainen oppilashuollon asiantuntijaryhmä kokoontuu huoltajan kirjallisella luvalla. Luvassa kerrotaan asiankäsittelyn aihe ja ketkä asiantuntijat ovat läsnä oppilaan asioiden käsittelyssä. Yksittäistä oppilasta koskevassa asiantuntijaryhmässä laaditaan opiskeluhuoltokertomus.

Kouluterveydenhuolto on tarkoitettu peruskoululaisille sekä heidän perheilleen ja se on ennaltaehkäisevää terveydenhuoltotyötä. Neuvolassa alkanutta lapsen ja hänen perheensä terveyden ja hyvinvoinnin seuranta, arviointia ja edistämistä jatketaan kouluterveydenhuollossa. Kouluterveydenhuoltoa toteuttavat terveydenhoitaja ja lääkäri. Sitä toteutetaan yksilöllisten terveystarkastusten avulla sekä luokan hyvinvointia arvioimalla.

Keskustan alakoulu

Keskustan alakoulu on mukana kolmivuotisessa Erasmus+ akkreditointihankkeessa, jonka teemana on hyvinvointi. Vuosien 2025-2028 painopisteet ovat seuraavat:

Liikunta ja ravinto lv. 25-26

Turvallisuus ja osallisuus lv. 26-27

Tunnetaidot ja itsetuntemus lv. 27-28

Kyseiset painopisteet mukailevat Harjavallan kaupungin strategisia painopisteitä: osallisuus ja yhteisöllisyys sekä lasten, nuorten ja lapsiperheiden hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen.

Toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi suunnitellaan lukuvuosittain.

Suunnittelussa huomioidaan vuosittain teetettävät huoltajakyselyt sekä kyselyt oppilaille, opettajien, oppilaskunnan sekä opiskeluhuoltoryhmän havainnot.

Toimenpiteitä lasten ja nuorten terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi:

- Liikkuva elämäntapa 1.8. 2026 alkaen (opetussuunnitelmaan perustuvaa): ohjattua välituntiliikuntaa, liikkumisen ja aktiivisuuden lisäämistä oppitunneille ja koulumatkoille (tästä vastaava tiimi), välikäritointia
- Oppilaiden aktiivinen ohjaaminen kerhotoimintaan
- Ruokailu: kouluruokailuun liittyviä työpajoja oppilaille, kouluruokailun arviointia ja kehittämistä, päivänavaus ja monialainen oppimiskokonaisuus aiheeseen liittyen, pöytätavat
- Toiminnallinen huoltajilta: toimintarasteja aiheina mm. lepo ja uni, päihteet, liikunnan merkitys, terveelliset elämäntavat
- Tapaamiset huoltajien kanssa ja keskustelu oppilaan kokonaisvoinnista oppimisen lisäksi
- Erilaiset tapahtumat ja teemapäivät: yleisurheilukisat yhteistyössä Pirkkalan koulun kanssa, pikkujoulujen, ystävänpäivän ym. viettoa, retkiä lähimaastoon, kevätretket

- Vahvuuksien huomioiminen ja korostaminen: työpajoja ja luokan yhteisiä tuotoksia
- Lukutaidon tukeminen: koulun yhteinen lukukampanja
- Yhteiset pelisäännöt, koulun järjestyssäännöt
- Erilaiset suunnitelmat: poissaolohin, kiusaamiseen ja väkivaltaan puuttuminen sekä ennaltaehkäisy

Osallisuus:

- Huoltajien ja oppilaiden aktiivisempi rooli koulun toiminnan suunnittelussa
- Koulu tukee vanhempainyhdistystä olemaan aktiivinen ja sen kokouksissa on myös koulun edustus. Kuullaan huoltajia ja tehdään yhteistyötä tapahtumien ja toiminnan suunnittelussa
- Tehdään näkyväksi oppilaiden osallisuus luokka- ja koulutasolla
- Oppilaskunnan aktiivinen toiminta ja tapahtumien suunnittelu
- Oppilaat ja huoltajat osallistuvat yhteisölliseen opiskeluhuoltoon

Turvallisuus korostuu uuden koulun rakennusurakan myötä. Koulu panostaa sekä fyysisen että psyykkisen turvallisuuden tunteen ylläpitämiseen.

Keskustan yläkoulu

Yläkoulun ja lukion OPH:n hyvinvointiprofiili

Keskustan yläkoulu

Yläkoulun oppilaat (163 vastaajaa) vastasivat keväällä 2026 OPH:n hyvinvointiprofiilin kyselyyn terveydentilasta, vahvuuksista ja voimavaroista:

Yläkouluikäisillä nuorilla on hyvin:

- Terveydentila koettiin hyväksi
- Vahvuudet ja voimavarat koettiin hyväksi (mm. toiminta toisten kanssa)
- Toiminta toisten kanssa (avuliaisuus, ystävätaidot, empaattisuus, kuuntelutaidot)
- Oma toiminta (arkitilanteissa toimiminen, etukäteissuunnittelu ja tarkkuus)

Terveyden, turvallisuuden ja hyvinvoinnin tarkastuksen 2024 jälkeen kehitettyjä asioita:

- Kiusaamista on edelleen, vaikka sitä on saatu jatkuvalla puuttumisella vähennettyä (suvaitsevaisuuskasvatus erityisen tärkeää)
- Yläkoulun välituntialuetta on kehitetty saaduilla varoilla liikunnallisuutta edistäväksi: jalkapallokenttä, koripallonheittopaikka, penkit, ulkopingispöytä, hankittu uusia liikuntavälineitä, 1.8. 2026 alkaen liikunnallisuutta lisätään koulupäivään (OPS-muutos)
- Turvakamerat on uusittu ja turvallisuus on parantunut

Lukiolaisilla on hyvin:

Lukion opiskelijat (33 vastaajaa) vastasivat OPH:n hyvinvointiprofiilin kysymyksiin keväällä 2026

- Terveystila koettiin hyväksi
- Toiminta toisten kanssa (ystävätaidot, auttavaisuus, empatiataidot, kuuntelutaidot, luotettavuus)
- Oma toiminta (rohkeus kokeilla uusia asioita, sinnikkyys)
- Ilo ja palautuminen (liikkuminen tuottaa iloa sekä käsin tekeminen)

Kehitettävää

- Riittävä unensaanti

4. Ruokahuolto ja ravitsemus

Ruokahuolto ottaa lapset ja ravitsemuksen huomioon monin eri tavoin. Aterioiden tulee olla tasapainoisia ja sisältää esim. kasviksia, täysjyväviljaa, proteiinin lähteitä sekä hyviä rasvoja. Lisäksi ruokahuollossa huomioidaan lasten yksilölliset tarpeet, kuten allergiat, erityisruokavaliot ja kulttuuriset tai uskonnolliset ruokarajoitteet. Näin varmistetaan, että jokainen lapsi voi syödä turvallisesti ja saada tarvitseman ravinnon. Ruokailutilanteet ovat myös kasvatuksellisia hetkiä, yhteinen ruokailu tukee sosiaalisten taitojen kehittymistä ja auttaa parhaimmillaan luomaan myönteisen suhteen ruokaan. Lasten osallistaminen ruokalistasuunnitteluun on tärkeä osa ruokahuoltoa, lapsilla on mahdollisuus kertoa omia lempiruokiaan, ehdottaa uusia vaihtoehtoja. Yhteistyön kehittäminen keittiön, koulun ja oppilaiden välillä on ajankohtaista ja ideoita kehitellään koko ajan.

Yläkoulun ruokailu

Hyvinvointityöryhmän voimin tartuttiin kouluterveyskyselyssä esiin tulleeseen nuorten koululounaan syömättömyyteen. Tehtiin kyselyjä nuorille ja huoltajille sekä kokoonnuttiin pohtimaan, miten nuoria saataisiin syömään kouluruokaa. Kyselyjen ja asiasta keskustelun jälkeen keittiöhenkilökunta havaitsi, että nuoret alkoivat käydä enemmän syömässä. Ruokalistaan tehtiin myös muutoksia nuorille ja huoltajille tehdyn wilma-kyselyn perusteella.

5. Kirjasto – ja kulttuuripalvelut

Kirjasto- ja kulttuuripalvelujen yksikkö tuottaa hyvinvointia lisääviä palveluja lapsille ja nuorille. Varhaiskasvatuksen ja koulujen kanssa tehtävä laaja ja monipuolinen pedagoginen yhteistyö tavoittaa kaikki ikäryhmät. Kirjasto- ja kulttuuripalvelut on sitoutunut toimimaan Harjavallan kulttuurikasvatus-suunnitelman mukaisesti eri ikäisten lapsi- ja koululaisryhmien kanssa. Kulttuurikasvatussuunnitelmaan on kirjattu myös Emil Cedercreutzin museon, seurakunnan ja kulttuuriyhdistysten tarjoamat kulttuurisisällöt. Lisäksi kirjastossa on käytössä kirjaston ja koulujen yhteistyösuunnitelma. Kirjaston työntekijät päivittävät kulttuurikasvatussuunnitelman sekä kirjaston ja koulujen yhteistyösuunnitelman joka toinen vuosi.

Lasten ja nuorten ryhmien kanssa tehtävässä yhteistyössä painopiste on lukemaan innostamisessa. Kirjasto tarjoaa myös seikkailupedagogisia keinoja hyödyntäviä kirjastoseikkailuja ja monipuolista mediakasvatusta eri-ikäisille lapsille ja nuorille. Kulttuuripalveluina lapsille ja nuorille tarjotaan elokuva- ja teatteriesityksiä, kirjailijavierailuja ja konsertteja.

Yhtenä tärkeänä tavoitteena varhaiskasvatuksen ja koulujen kanssa tehtävässä yhteistyössä on se, että lapset ja nuoret mieltävät kirjaston paikaksi, jossa on turvallisia aikuisia. Tarvittaessa kirjaston työntekijät puuttuvat esim. kiusaamistilanteisiin. Lapset kokoontuvatkin koulun jälkeen kirjastoon oleskelemaan, tekemään läksyjä ja tapaamaan kavereitaan.

Lapsille on tarjolla myös satutunteja, nukketatteriesityksiä, lomakausien ohjattua toimintaa, kirjallisuusteemaisia tapahtumia sekä viikoittainen kirjastokerho. Kirjaston työntekijä pitää

Keskustan alakoululla viikoittaisen ohjatun lukuvälkän. Satuhetkiä pidetään myös Pohjoisrannan ja Vinnarin päiväkodeissa.

Kirjaston työntekijä osallistuu nuorille suunnattuun Olokorjaamoon, missä on tarkoitus tarjota nuorille turvallinen ja kiireetön paikka sekä toteuttaa ennaltaehkäisevää nuorisotyötä. Kirjaston työntekijä pitää kerran viikossa lukuvälkkätoimintaa yläkoululla. Nuoria houkutellaan kirjastoon erilaisten heille suunnattujen tapahtumien avulla. Kehitysvammaisille nuorille aikuisille tarjotaan heidän omissa yksiköissään osallistavaa ohjelmaa.

Koulujen loma-aikoina kirjasto- ja kulttuuripalvelut tuottaa lapsille ja nuorille kerhoja ja muuta ohjelmaa. Tavoitteena on lisätä koulujen kesäloman aikana tarjottavaa ohjelmaa siten, että myös heinäkuussa järjestetään lapsille suunnattuja tapahtumia.

Emil Cedercreutzin museo

Museopalvelujen tavoitteena on museolain mukaisesti ylläpitää ja vahvistaa väestön ymmärrystä kulttuuristaan, historiastaan ja ympäristöstään. Museoiden tulee edistää kulttuuri- ja luonnonperintöä koskevan tiedon saatavuutta tallentamalla ja säilyttämällä kulttuuriperintöä tuleville sukupolville, harjoittamalla siihen liittyvää tutkimusta, opetusta ja tiedonvälitystä sekä näyttely- ja julkaisutoimintaa. Erityisesti painotetaan lasten ja nuorten kasvun tukemista, aktiivikäisen väestön vapaa-aikapalvelujen monipuolistamista ja ikäihmisten elämänlaadun lisäämistä. Museot toimivat myös eri ikäryhmiä yhdistävänä tekijänä. Lapsen ensimmäinen kontakti museoihin koetaankin yleensä turvallisen aikuisen seurassa ja opastamana, joko koulun, oman perheen tai vaikka isovanhemman mukana.

Lasten ja nuorten tavoittamisen keskeisenä kontaktialustana Emil Cedercreutzin museolla on perinteisesti toiminut oma museopedagoginen sisältötuotanto, ja monipuolinen yhteistyö eri toimijatahojen kanssa.

Museon oma sisältötuotanto

- Tapahtumatuoanto (työpajat, teematapahtumat, konsertit, Harjavallan vappujuhla, ymv.)

- Fyysisen ja pedagogisen lapsitason lisääminen perusnäyttelyihin
- Vähintään yksi lapsille suunnattu vaihtuva näyttely / vuosi
- Vähintään yksi lapsille suunnattu Pop Up -ikkunanäyttely kaupungin keskustassa / vuosi
- Kulttuurikasvatussuunnitelman jalkautus kouluihin: työpajat, tehtäväpaketit, näyttelyt ja taidekasvatus
- Lasten ja nuorten näkökulman huomiointi tallennus-, tutkimus- ja julkaisutoiminnassa
- Esiintymismahdollisuuksien lisääminen musiikkiopiston oppilaille
- Työelämään tutustuminen, kesätyöt, työharjoittelut, kuntouttava työtoiminta

Yhteistyökumppanit

- Alueen päiväkodit ja koulut
- Muut kaupunkiorganisaation toimintayksiköt (kirjasto, nuorten työpaja, yhteisötila, hyvinvointikoordinaattori, liikunta- ja nuorisopalvelut, ymv.)
- Lastenkulttuurikeskus Kruunupää
- Kolmas sektori (erityisesti kotiseutuyhdistys Harjulan kilta ry, Harjavallan seudun taideseura ja Harjavallan nuorisoseura)

Saavutettavuus

- Ilmainen sisäänpääsy kaikille alle 18-vuotiaille
- Ilmainen sisäänpääsy opiskelijaryhmille
- Verkkosisällöt: Minecraft-Seikkailu rautakauden Satakunnassa, lasten pedagogisen tason luominen verkkonäyttelyihin

Museotoimella on Harjavallan kaupungin kulttuurikasvatussuunnitelmassa oma teema jokaiselle luokka-asteelle, eskarista aina lukion viimeiselle luokalle asti. Tavoitteena on tarjota koko

peruskoulutuksen kattava museopedagoginen kaari lapsen ja nuoren kasvua tukemaan. Käytännön tason toteutuksena tavoitteena on jokaiselle oppilaalle vähintään yksi luokka-asteelle valmisteltu käynti lukuvuoden aikana.

Museo koetaan kasvun eri vaiheissa eri tavoilla. Koulumatkaansa aloittavalle lapselle museo saattaa olla seikkailu. Ja samalla historian tulokulmasta nouseva malli lapsen lähiympäristön, ja laajemman kulttuurisen viitekehyksen hahmottamisessa. Kasvun edetessä museo tarjoaa näkökulmia koulussa opittuun, ja syventää nuoren käsitystä omasta paikastaan historian kokijana ja tekijänä. Myöhemmin nuori oppii käyttämään museota tiedon hankkimisen ja käsittelemisen työkaluna. Ja oppii olemaan itsenäisessä vuorovaikutuksessa museon kanssa. Näin museon kasvattava, opettava ja oivaltamaan kannustava vaikutus avautuu ja muokkautuu tukemaan eri ikäryhmien tarpeita ja kasvun eri vaiheita.

Tulevaisuuden museoissa säilyy kaikki se, mikä on myös nyt keskeistä ja museotyön eettisiä velvoitteita tukevaa. Näiden lisäksi tärkeäksi painopistealueeksi on muodostumassa museoiden rooli toiminta-alueidensa yhteisöllisyyden ja myönteisen kehityksen tukijana ja rakentajana. Museot ovat pysyviä instituutioita, jotka tarjoavat lapsille ja nuorille vakautta ja turvallisen kasvu ympäristön rakennusaineita. Lisäksi museot tarjoavat välineitä nopeasti muuttuvan maailman hahmottamiseksi ja ymmärtämiseksi. Harjavallassa tämä tarkoittaa mm. tiivistyvää yhteistyötä koulujen ja kolmannen sektorin kanssa, elämyksellisyyden ymmärtämistä museopedagogiikan välineenä sekä uusien toiminta-alustojen hakemista neljänneistä sektorista ja kehittyvistä mediapinnoista.

6. Vapaa-aikatoimi; nuorisotyö ja liikunta

Vapaa-aikatoimi Harjavallassa käsittää liikunnan ja ulkoilun, nuorisotyön ja etsivän nuorisotyön tulosalueet, joita hoitaa vapaa-aikasihteeri, erityisliikunnan ohjaaja, kolme liikunnanohjaajaa, kaksi nuorisohjaajaa ja kaksi etsivää nuorisotyöntekijää. Lisäksi toimintakeskuksen nuorisokahvilaan on palkattu yksi osa-aikainen valvoja. Vapaa-aikatoimi antaa tiloja lasten ja nuorten sekä heidän kanssaan toimivien seurojen, järjestöjen ja yhdistysten käyttöön.

Harjavallan Liikunta- ja Uimahallissa ja Honkalan liikuntakeskuksessa on monipuoliset mahdollisuudet liikunnan harrastamiseen (esim. uinti, sisäliikunta, kuntosalit, jäähalli, palloilulajit, yleisurheilu, jne.). Hiittenharjun ulkoilu- ja virkistysalueella on monipuoliset ulkoliikuntamahdollisuudet. Lisäksi koulujen liikuntasalit ja muut liikuntapaikat ovat seurojen, järjestöjen ja yhdistysten käytössä.

Vapaa-aikatoimi järjestää monipuolista ohjelmaa kuntalaisille ympäri vuoden. Lasten ja nuorten tilaisuudet ja tapahtumat keskittyvät loma-aikoihin, jolloin vapaa-aikatoimi järjestää monipuolista ohjelmaa lapsille ja nuorille yhteistyössä kaupungin eri toimielinten, seurojen, järjestöjen, yhdistysten ja yrittäjien kanssa.

Tekniset palvelut ylläpitävät seuraavia liikuntapaikkoja, jotka on toki tarkoitettu kaikille, mutta käyttö on suurinta nuorten keskuudessa:

Honkalan liikuntakeskus

- jalkapallo/pesäpallo tekonurmikenttä, jalkapallo nurmikenttä, yleisurheilustadion, jääkiekkokaukalo, 3 tenniskenttää, padel-kenttä

Hiittenharjun alue

- 3 km ja 5 km kuntoreitti, talvella valaistulatu
- 8 km ja 10 km kuntoreitti, talvella latu
- reittien varrella 1 kota ja 1 laavu
- kuntoportaati

Muut liikuntapaikat

- Koulukeskuksen kentät, Tapahtuma-aukio
- Vinnarin kenttä, boccia, kyykkä, mölkky
- Skeittiparkki toimintakeskuksella

- Liikunta- ja uimahalli

Luistelualueet

- Koulukeskus, Kaleva, Tuisku, Vinnari, Pirkkala, Uotila, Havinki ja Hiirijärvi

Kaukalot

- Pirkkala, Uotila ja Hiirijärvi hoidetaan kyläkuntien voimin

Uimarannat

- Kultakoukku, Pirkkalan- ja Kreetalan uimaranta

Nuorisotyö

Nuorisotyön tavoitteena on tukea lasten ja nuorten kasvua ja itsenäistymistä sekä edistää aktiivista kansalaisuutta ja sosiaalista vahvistumista. Nuorisotyö tarjoaa lapsille ja nuorille monipuolisia ja päihteettömiä aktiviteetteja ja tapahtumia niin vapaa-ajalla kuin koulussakin. Niiden avulla edistetään lasten ja nuorten hyvinvointia sekä osallisuutta. Toiminta on yhteisöllistä, ennaltaehkäisevää ja kasvua tukevaa. Nuorisotyö tarjoaa myös tiloja ja ohjausta nuorten harrastus- ja vapaa-ajantoiminnalle. Toimintakeskuksen nuorisotila on auki neljänä päivän viikossa ja avointa toimintaa tarjotaan 5.-6.-luokkalaisille omilla vuoroilla sekä yli 7.-luokkalaisille omilla vuoroillaan. Nuokkarilla järjestetään toimintaa lasten ja nuorten toiveiden pohjalta. Harjavallan nuorisovaltuusto vahvistaa omalta osaltaan nuorten vaikuttamismahdollisuuksia ja asemaa kaupungin päätöksenteossa.

Tavoitteet:

- Tarjotaan lapsille ja nuorille turvallisia ja yhteisöllisiä tiloja ja toimintaa
- Kysytään säännöllisesti lapsilta ja nuorilta toiveita, kehittämisehdotuksia ja palautetta nuorisotyön aktiviteetteihin ja toimintaan liittyen

Etsivä nuorisotyö

Etsivän nuorisotyön tavoitteena on tukea koulutuksen ja työn ulkopuolella olevia nuoria ja ohjata heitä heille kuuluviin palveluihin. Etsivä nuorisotyö toimii pitkäjänteisesti nuoren kasvua, elämänhallintaa, itsenäistymistä ja osallisuutta tukien sekä edistää nuoren pääsyä ja kiinnittymistä koulutukseen tai työmarkkinoille.

Etsivä nuorisotyö aloittaa työnsä nuoren kanssa joko nuoren antamien tietojen perusteella tai viranomaisen ilmoittaessa nuoren yhteystiedot. Työmenetelminä etsivässä nuorisotyössä ovat muun muassa yksilöllinen tuki ja rinnalla kulkeminen, jalkautuminen erilaisiin toimintaympäristöihin, ohjaaminen ja saattaminen palveluihin sekä monialainen verkostotyö moniammatillisissa tiimeissä ja viranomaisverkostossa mm. oppilaitosten, nuorisotyön, terveydenhuollon, sosiaalitoimen, työvoimaviranomaisten ja puolustusvoimien kanssa. Harjavallassa etsivät nuorisotyöntekijät toimivat Toimintakeskuksella. Tavoitteena toimivien työmuotojen jatkaminen ja kehittäminen nuorten muuttuviin tarpeisiin reagoiden, esim. ryhmätoiminnan tarpeen arvioiminen syys- ja kevätkausittain.

7. Nuorten työpaja

Harjavallan työpajalla sijaitsee nuorten työpaja, jossa järjestetään 16-29 vuotiaille harjavaltalaisille nuorille valmennusta työelämään, koulutukseen ja arjenhallintaan.

Toiminnan tarkoituksena on ehkäistä nuorta syrjäytymästä, edistää elämänhallintaa ja arjentaitoja sekä vahvistaa sosiaalisesti. Tavoitteena on ohjata osallistujia koulutukseen sekä auttaa nuorta löytämään polkuja työelämään.

8. 3.sektori

8.1 Harjavallan seurakunta

Seurakunnassa kohdataan perheitä lapsi-, varhaisnuorisoi-, nuorisoi- ja diakoniatyössä sekä toimituskeskusteluissa, kaste- ja vihkikeskusteluissa, joko seurakuntatalolla tai kotona.

Seurakunnan varhaiskasvatus (ent. lapsityö) pitää sisällään paljon erilaista toimintaa lapsille ja lapsiperheille, kuten kerhotoimintaa 2-6 vuotiailla lapsilla sekä Perhekahvilan pikkulapsiperheille. Touhulan Leikki- ja Touhukerhot tarjoavat lapsille mahdollisuuden leikkiin ja puuhasteluun samanikäisten lasten kanssa. Kerhot kokoontuvat arkisin 2-3 tuntia kerrallaan, 1-2 kertaa viikossa. Esikouluikäisten Puuhakerho kokoontuu kerran viikossa iltaisin.

Perhekahvila on perheiden pysähdyspaikka, jossa aikuiset voi hengähtää kahvikupin äärellä ja lapset leikkiä turvallisessa ympäristössä. Perhekahvila kokoontuu keskiviikkoisin klo 10-11.30 seurakuntatalolla. Lisäksi järjestämme pitkin vuotta erilaisia tapahtumia, perhekirjkoja, sekä kesäisin Kesäkerhoja.

Varhaisnuorisotyö on alakouluikäisille suunnattua kerho- ja leiritoimintaa.

Nuorisotyön suurin työmuoto on rippikoulu. Rippikoulu kestää noin ½ vuotta. Ilmoittautuminen tapahtuu syksyllä ja jatkuu seuraavaan kesään. Rippikoulu sisältää tutustumista seurakuntaan ja sen toimintaan. Rippikoulun aikana järjestetään vanhempainilta ja yhteistyötä tehdään yhdessä perheiden kanssa. Rippikoulun jälkeinen nuorisotyö sisältää avoimia nuorteniltoja, isoskoulutusta, yksilökohtaisia tapaamisia sekä retkiä ja leirejä.

8.2 Yhdistysyhteistyö

Harjavallan kaupunki tekee tiivistä yhteistyötä alueen yhdistysten kanssa. Kaupunki kutsuu yhdistyksiä säännöllisesti kokoon yhdistysfoorumeihin ja pyrkii löytämään eri tahoja hyödyttäviä yhteistyöpaikkoja. Harjavallan kaupunki on tehnyt yhdistysohjelman ja määritellyt yhdistyksille vastuuhenkilöitä kaupungin työntekijöistä. Kaupunki ja yhdistykset toteuttavat yhdessä tapahtumia, joilla edistetään kaikenikäisten hyvinvointia. Yhdistykset voivat vuokrata tiloja toimintoihinsa Yhteisötalolta. Seuraparlamenttitoiminnan kautta tiivistetään entisestään työtä yhdistysten kanssa.

9. Satakunnan hyvinvointialue

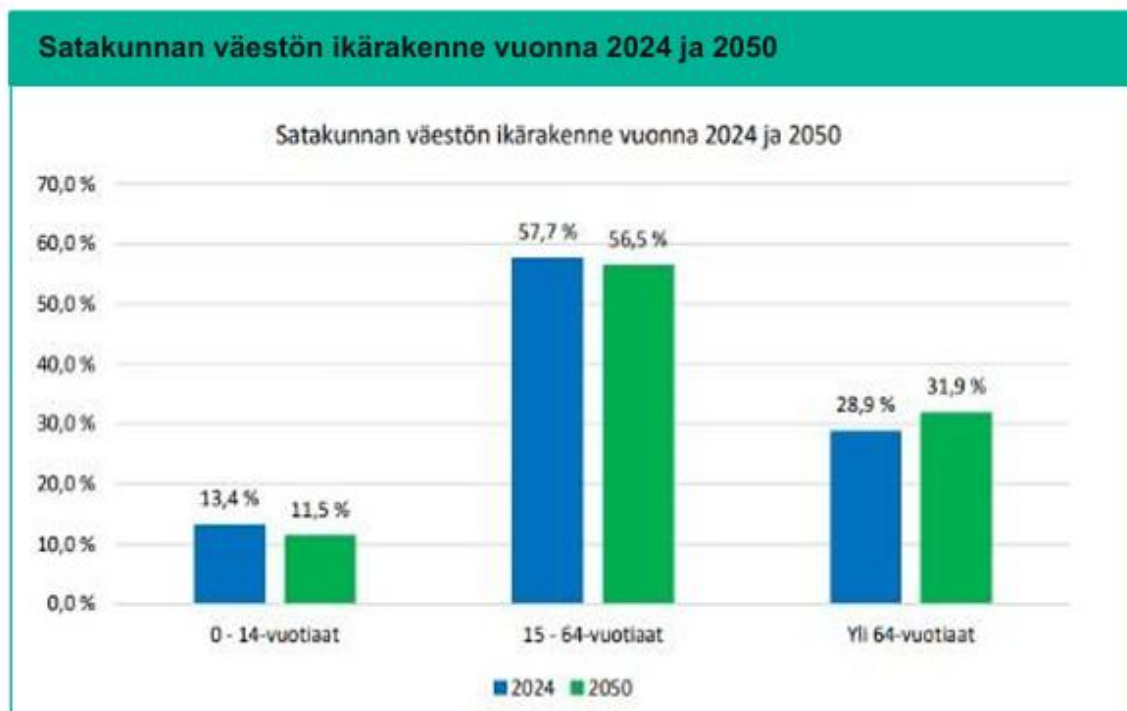
(Teksti on toimitettu Satakunnan hyvinvointialueelta. Dokumentti: SATAKUNNAN HYVINVOINTIALUEEN SUUNNITELMIEN TIIVISTELMÄT KUNNILLE JA MUILLE YHTEISTYÖTAHOILLE HYÖDYNNETTÄVIKSI)

Satakunnan hyvinvointialueella lasten ja nuorten hyvinvoinnissa näkyy ristiriitainen kehitys: osa terveyteen ja hyvinvointiin liittyvistä tekijöistä on parantunut, mutta samalla elintavat ovat heikentyneet, ylipainoa esiintyy melkein kaikissa ikäluokissa maan eniten ja mielen hyvinvoinnin haasteet, heikentynyt osallisuuden kokemus sekä turvattomuuden lisääntyminen ovat kasvava huolenaihe.

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman mukaan hyvinvointialueen ja kuntien yhteistyö on tärkeää ja erilaisia toimivia yhteistyökäytänteitä onkin jo luotu. Hyvinvointialue tuottaa sosiaali- ja terveyspalvelut, kuten neuvolat, koulu- ja opiskeluterveydenhuollon, opiskeluhuollon psykologi- ja kuraattoripalvelut, lapsiperheiden sosiaalipalvelut, perhetyön, kotipalvelun, kasvatus- ja perheneuvonnan, perheoikeudelliset palvelut sekä lasten ja nuorten kuntoutus- ja mielenterveyspalvelut, ja kunnat puolestaan vastaavat esimerkiksi varhaiskasvatuksesta ja koulusta. Yhteistyö toteutuu erityisesti perhekeskuksen palvelukokonaisuusmallin mukaisesti, jossa

hyvinvointialueen ammattilaiset toimivat osana mm. kuntien toimintaa. Lisäksi hyvinvointialue vastaa lastensuojelun avo-, sijais- ja jälkihuollosta sekä laitostoiminnasta.

Suunnitelmaosassa (Satakunnan hyvinvointialueen Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma) painopiste on ennaltaehkäisyssä ja pääteemat ovat elintavat, mielen hyvinvointi ja osallisuus, turvallinen ja mielekäs arki sekä Satakunnan hyvinvointitoimijoiden yhteistyörakenteet. Tavoitteena on vahvistaa lasten ja nuorten hyvinvointia muun muassa kehittämällä matalan kynnyksen palveluja, digitaalisia palveluja.

Kuvio 1. Satakunnan ikärakenne vuonna 2024 ja ennuste 2050 (Satakunnan hyvinvointialue, 2025a).

0–17-vuotiaat Satakunnan hyvinvointialueella			
Kunta	2023	2024	2045
Eura	1988	1953	1304
Eurajoki	1814	1749	1011
Harjavalta	1077	1049	705
Huittinen	1604	1551	1164
Jämijärvi	298	292	192
Kankaanpää	2093	2066	1476
Karvia	326	315	251
Kokemäki	1066	1004	768
Merikarvia	524	508	372
Nakkila	869	844	537
Pomarkku	327	326	228
Pori	13798	13590	10566
Rauma	6536	6409	5205
Siikainen	169	165	99
Säkylä	998	958	622
Ulvila	2492	2430	1764

Taulukko 1: 0–17-vuotiaiden määrä 31.12. vuosittain ja kunnittain Satakunnassa sekä vuoden 2045 enuste. (Tilastokeskus, 2025)

Elävänä syntyneet Satakunnan hyvinvointialueella		
Kunta	2023	2024
Eura	78	92
Eurajoki	52	51
Harjavalta	32	32
Huittinen	64	52
Jämijärvi	10	13
Kankaanpää	71	74
Karvia	8	11
Kokemäki	35	28
Merikarvia	23	18
Nakkila	33	37
Pomarkku	16	12
Pori	590	593
Rauma	251	238
Siikainen	4	4
Säkylä	32	30
Ulvila	86	85

Taulukko 2: Elävänä syntyneet Satakunnan hyvinvointialueella kunnittain (Tilastokeskus, 2025)

10. Liikenneturvallisuus

Vuonna 2025 valmistuneessa Porin seudun liikenneturvallisuussuunnitelmassa asetettiin yhdeksi tavoitteeksi ja painopisteeksi nuorten liikenneturvallisuus. Ikäryhmän kokoon nähden 15-20-vuotiaat ovat Harjavallassa selvästi yliedustettuina liikenneonnettomuustilastoissa. Näin ollen on selvää, että liikenneturvallisuustyö lasten ja nuorten parissa on erittäin tärkeää. Liikenneympäristön kehittämisessä kiinnitetään erityistä huomiota päiväkotien, koulujen sekä liikunta- ja harrastuspaikkojen lähiympäristön turvallisiin ja houkutteleviin jalankulku- ja pyöräilyolosuhteisiin, mikä tukee lasten ja nuorten itsenäistä liikkumista.

11. Leikkikentät

Kaupunki ylläpitää 15 leikkikenttää kiinteistöjen leikkialueiden lisäksi. Yksi leikkikenttä uusitaan joka vuosi, joten leikkikentät uusitaan 15 vuoden välein. Leikkikenttien kaikki välineet tarkastetaan vuosittain ja tarkastukset raportoidaan. Lisäksi leikkikenttiä siivotaan ja huolletaan viikoittain.

12. Suunnitelman päivittäminen ja tavoitteet valtuustokauteen

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma on valtuustokausittain päivittyvä dokumentti, joka jaetaan kaupungin yksiköihin sähköisesti. Sen päivittämisestä ja toteutumisen seurannasta vastaa jokainen kaupungin yksikkö itsenäisesti ja kaupungin hyvinvointityöryhmä. Hyvinvointityöryhmä kokoontuu säännöllisesti laajennettuna ja paikalle kutsutaan aiheeseen sopivia verkostoja kuten seurakunnat, järjestöt ja hyvinvointialue.

Tavoitteet valtuustokauteen:

1. Yhteistyö Satakunnan hyvinvointialueen kanssa
2. Koulukeskushankkeen esiin nostaminen
3. Lapsiparlamentti -toiminnan jatkaminen
4. Muistaminen syntyville vauvoille
5. Laadukkaan kerhotoiminnan jatkaminen
6. Lasten ja nuorten ennaltaehkäisevään päihdetyöhön panostaminen
7. Terveellisiin elintapoihin kannustaminen
8. Kouluruokailun kehittäminen

13. Seuranta ja arviointi

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaa tarkistetaan vähintään valtuustokausittain. Suunnitelman arviointia ja toteutumista seurataan vuosittain hyvinvointityöryhmässä.